

Roman

Poština plačana v gotovini

Številka 2 Din

Naročnina: 1 mesec 8 Din,
1/4 leta 20 Din, 1/2 leta 40 Din,
vse leto 80 Din. — Račun
poštne hranilnice v Ljubljani
štev. 15.393. — Dopisi: „Ro-
man“, Ljubljana, Breg 10-12.

Tednik za vse / Izhaja ob sobotah / Ljubljana, 29. III. 1930 Leto II. - Štev. 13

VSEBINA: P. R.: NEZAKONSKA MATI, roman iz naših dni. — Wildenbruch — B. R.: V OBJEMU TEME, roman. — H. Hilgendorff: KONZULOVA SKRIVNOST, kriminalni roman. — Aumonier: NOČ GROZE, novela. — TORBICA IN DENARNICA, groteska. — PISANE ZGODBICE. — KUHINJA IN DOM. — KAJ OBETA KINO. — ŠALE. — DROBIŽ. — NAŠ NOVI ROMAN. — POVEČANJE „ROMANA“.

NEZAKONSKA MATI

Roman iz naših dni

Napisal P. R.

Konec

Ciril ni mogel verjeti svojim očem. Ali bdi ali sanja?

Se enkrat je pozorno in počasi prečital vest, ki je zanj toliko pomenila.

Ni se več pomišljal. Odhitel je s postaje in se odpeljal v hotel, kjer sta stanovala Milan in Ljuba.

Prejšnji večer je bil Milan pri doktorju Liparju, da se mu zahvali za usluge, ki jih je bil izkazal njegovi nevesti. Toda že po prvih besedah ga je mladi zdravnik zavrnil:

„Pustiva to! Ni vredno...“

„A dovolite vsaj, da se vam zahvalim za rešitev mojega otroka. Brez vas ne bi bil nikdar ozdravel...“

„To ni bila moja zasluga,“ gospod Stankovič, se je branil doktor Lipar. „Hvalo dolgujete zdravniški znanosti. Res, deček mi je bil drag, morda celo dražji kakor če bi bil moj...“

Glas mu je zadrhtel. Z muko se je zbral.

„Saj dovolite, da ga še enkrat vidim... poslednjič... in da se poslovim od...“

Ni dogovoril.

Milan je opazil njegovo zadrego. Segel mu je v roko.

„Zakaj ne, gospod doktor! Vselej ste mi dobro došel gost.“

Nato se je poslovil.

Doma ga je čakala brzojavka z vestjo, da se je Lokar ponesrečil na lovu.

Kakor okamenel je obstal.

Andrej umrl!... Umrl prav tisti dan, ko je dobil vest, da je Mira ozdravela.

Kako čuden slučaj...

Po večerji sta odšla z Ljubo v Magistrov sanatorij. Profesor je že čakal. Tudi on je že vedel, da tovarnarja Lokarja ni več med živimi.

Miri se ni upal tega odkriti. Bal se je, da ne bi slabo vplivalo na živce mlade žene, ki je bila pravkar prestala tako hudo bolezen. Zato je hotel to težko nalogo prepustiti Ljubi.

Mira je bila v svoji sobi. Bila je še preslabotna, da bi sama hodila. Le časih je vstala, toda pomagati ji je morala usmiljenka.

Pričakovala je obiska. Profesor ji je povedal, da prideta danes Milan in Ljuba in težko je čakala trenutka, ko ju bo spet videla.

Zdajci so se odprla vrata. V sobo so stopili Milan, Ljuba in profesor Magister.

Kako ganljivo je bilo snidenje teh treh oseb, ki se že tako dolgo niso videle! Še celo profesorja Magistra je presunilo.

Stopil je k oknu in se zagledal na vrt, ko je zdajci začul Mirin glas.

„Ali moj mož že ve, da sem ozdravela?“

„Da, obvestil sem ga.“

„Ali pride še danes?“

„Ne vem... Upam...“ se je izmikal stari zdravnik.

Mira je zaprla oči, nato pa se je obrnila k njemu in mu odločno rekla:

„Gospod doktor, resnico hočem vedeti! Dovolj močna sem že...“

„Še prezgodaj jo boste zvedeli...“

„Povejte mi vse, kar se je zgodilo! Vse od trenutka, ko so se začele priprave za operacijo, ki mi je vrnila razum. Spominjam se sicer nekaterih obrazov, ki sem jih videla v polusanjah, toda zveze še ne morem najti med njimi. Kdo je bil takrat v sobi?“

„Gospod Stankovič in njegova zaročenka, gospodična Ljuba!“

„In nihče drugi?“

Tedaj se je spomnila.

„Bog... o Bog!... Še nekdo je bil... On je bil... on, Ciril...“

„Pozabite to ime, gospa,“ je resno velel zdravnik. „Gospod Samec je odšel in se ne vrne več...“

Nato se je obrnil k Milanu in Ljubi in jima tiho rekel:

„Za danes je dovolj. Ne smemo ji še vsega povedati. Vrnita se jutri!“

Štiri in dvajset ur pozneje sta bila Milan in Ljuba spet v zdravnikovem kabinetu. Doktor jima je dajal poslednja navodila, kako naj sporočita Miri žalostno vest, da je njen mož mrtev.

Tedaj je stopil v sobo zdravnikov tajnik in javil profesorju, da želi nekdo z njim govoriti.

„Ali vam je dal posetnico?“

„Ne... Toda poznam ga. Gospod, ki je bil pri nedavni operaciji...“

„Ciril Samec?“ so vprašali vsi v en glas.

Mladi legijonar je stopil v sobo in pozdravil.

„Kaj vas je spet privedlo semkaj?“ ga je tiho vprašal zdravnik.

„Ali še ne veste...?“

Videl je žalostne obraze, ki so mu vse odkrili.

„Ne obsojajte me! Če me ne bi bila bolezen priklenila na posteljo, me zdajle ne bi videli v svoji sredi. Davi sem prvič vstal. Bil sem že na postaji in se hotel odpeljati. Kupil sem si liste in v njih sem čital žalostno vest... Lahko si mislite, kako me je pretresla. Prvi mah sem hotel skočiti v vlak, toda izkušnjava je bila prevelika. Podlegel sem ji. Ali me obsojate?“

„Ne,“ je prijazno odgovoril zdravnik in mu segel v roko. „Ne obsojamo vas, zakaj poslušali ste glas svojega srca.“

„Ali gospa Lokarjeva že ve za nesrečo, ki je doletela njenega moža?“ je vprašal čez nekaj časa.

„Še ne... Gospodična Ljuba bo tako prijazna...“

„Ali mi dovolite, da dotlej počakam?“

Njegov glas je bil tako proseč, da mu doktor ni mogel odreči. Tudi ni imel vzroka.

Profesor Magister je stopil v Mirino sobo in povedal mladi ženi, da čakata v njegovem kabinetu Milan in Ljuba.

Po prestani operaciji se je Mirino zdravje vidno boljšalo. Rdečica se je spet vračala v njen obraz in sledovi dolgotrajne bolezni so se polagoma izgubljali.

Prisrčno ju je sprejela. Včeraj je bila še precej slaba, zato ji doktor ni dovolil dolgega pogovora. Danes pa so se lahko pogovorili o vsem, kar je težilo Mirino dušo.

Obujali so spomine. Žalostna je bila prošlost, tako žalostna, da se je Mira razjokala...

„Ali si mi odpustila, Ljuba, da sem te pustila tako dolgo trpeti?“ je vprašala med solzami svojo prijateljico.

„Kako moreš vprašati! Nikdar nisem imela zle misli. Ostal mi je žalosten spomin, nič drugega...“

„Rekli so mi, da si zdaj srečna... Ali je res?“

„Res je, Mira... Moj Milan se je vrnil,“ je odvrnila mlada mati in se privila k svojemu zaročencu.

Mučna tišina je zavladala v sobi. Nihče se ni prav upal načeti vprašanja, zaradi katerega je bila Ljuba prišla. Končno se je ohrabrila Mira in vprašala:

„Kaj je z Andrejem? Ali ve, da sem ozdravela?“

Ljuba ni odgovorila.

„Povej mi... povej... tako me skrbi...“

„Andrej je zvedel... Brzojavili so mu...“

„Zakaj ni prišel...? Čakala sem ga...“

Tedaj se je spomnila, da Andrej morda še ne ve resnice, da še ne ve, da ni grešila. Ali morda zato noče priti?

„Andrej je zvedel vso resnico...“ je odgovorila mlada mati.

„Potem mora biti bolan...“ je vzkliknila Mira. Neznana strašna slutnja jo je prevzela.

„Andrej je mrtev...“ je tiho rekla Ljuba in si otrla solze, ki so ji prišle v oči.

„O Bog...“ je zaječala Mira. „Se to je moralo priti...“

Zavest jo je zapuščala. Zdaj je razumela vse. Andrej je bil dolgo prepričan o njeni krivdi, do zadnjega jo je obsojal... Ko pa je zvedel, da jo je dolžil po krivem, je s svojo smrtjo opral svoj greh...

Kako je bil dober, kako plemenit...

Ljuba se je ni upala tolažiti. Videla je njene solze, vedela pa je tudi, da niso bile samo solze žalosti, temveč tudi solze sreče in hvaležnosti. Tudi ona je bila od vsega početka prepričana, da Lokarjeve smrti ni povzročil nesrečen slučaj.

„Ali je že pokopan?“ je komaj slišno vprašala Mira, ko se je nekoliko pomirila.

„Se ne...“

„Potem pojdem tudi jaz na pogreb. Dovolj sem že močna. Upam, da mi bo doktor dovolil.“

„Milan in jaz te spremiva,“ je tiho rekla Ljuba.

„Se nekaj bi te vprašala. Ali mi boš odgovorila po resnici?“

„Bom... Vem, kaj me hočeš vprašati...“

„Ali je on še tu...?“

Ljubo je pretreslo. Sklonila je glavo in prikimala.

To je bilo za Miro preveč. Zakrilila je in se nezavestna zgrudila Ljubi v naročje.

XIX

SKLEP

Z večernim vlakom so se Mira, Ljuba in Milan odpeljali v Zabreg.

Mira je bila zelo slaba. Duševni naporji teh dveh dni so bili prehudi, da ne bi bili vplivali na njeno rahlo zdravje.

Ciril je bil toliko obziren, da se ji ni hotel približati ob uri, ko je ležal njen mož na mrtvaškem odru. Tudi ni mogel vedeti, ali se niso Mirina čuvstva v teh dolgih letih izpremenila.

Sklenil se je vrniti za leto dni v Makedonijo, kjer so komitske tolpe vnovič ogražale meje naše domovine. Sele potem, ko bo doba Mirinega žalovanja pri kraju, se je nameraval

vrniti in vprašati Miro, ali mu hoče postati ljubljena žena...

Ko so naši znanci prišli v Zabreg, so se ljudje že vračali s pogreba.

Delavci in uslužbenci, ki so jih srečavali, so spoštljivo pozdravljali mlado vdovo. Vsem je segla smrt nesrečnega tovarnarja v srce.

Med papirji so našli pokojnikovo poslednjo voljo.

Oporoko, ki jo je napisal na dan svoje smrti... In v njej je bilo pisano, da zapušča imetje Miri in Ljubi, vsaki pol. Naj bosta srečni!...

Med tem ko je v Zabregu nesrečna vdova objokovala žalostno usodo plemenitega pokojnika, med tem, ko se je daleč na jugu horil Ciril Samec in štel dneve in ure, kdaj bo leto okoli, sta živela Milan in Ljuba v Ljubljani. Nič jima ni manjkalo do popolne sreče.

Samo eden ni bil srečen. On, ki je največ pripomogel k sreči Mlana in Ljube — zdravnik Janko Lipar.

Nekaj dni po nesrečnem dogodku je bil odšel v hotel, kjer sta stanovala mlada zaročenca. Še enkrat je hotel objeti dečka, ki ga je ozdravil, še enkrat videti njo, ki se ji je bil odrekel za zmerom.

Toda kdo bi mogel popisati njegovo žalost, ko je zvedel, da je Ljuba odpotovala!

Zalosten se je obrnil. Kje naj dobi toliko moči, da se spet oprime posvečenega dela, ki je v njem hotel pozabiti svoje trpljenje?

Deževalo je... Vse se mu je zdelo tako otožno, tako bolno... kakor da vsa narava žaluje z njim...

Pretreslo ga je... Blodil je po mestu, po okolici, še celo pod Rožnik je zašel, kjer je nekdanj stanovala Ljuba... njegova edina ljubica.

Mrak je že legal na zemljo. Iz daleka je čul zvonove, ki so zvonili zdravo Marijo. Kako mirni in pokojni so bili ti glasovi, prihajajoči iz daljave. Prinašali so mir v človeške duše. Tudi v njegovo...

Tedaj se je zdramil in odšel počasi proti mestu.

In vendar je tudi on našel tolažnika.

Ko se je vrnil domov, mu je Meta povedala, da ga nekdo že dolgo čaka.

Kdo naj bi bil ta pozni obiskovalec? Kdo se še briga zanj, ki ga je zapustil ves svet?

Odrpl je vrata v ordinacijsko sobo. Star, sivolas mož je sedel za mizo...

„Oče...“ je presenečeno vzkliknil zdravnik.

Da, bil je njegov oče, ki je prišel iz Kranja, da vidi svojega sina. Stopil je k njemu in ga objel z drhtečimi rokami.

Tedaj — o, zakaj se vračajo spomini, ki jih človek ne kliče — tedaj se je zazdelo Janku, da vidi Ljubo, svojo ljubljeno Ljubo v objemu nekoga drugega, njega, ki je zdaj srečen ob njeni strani...

Izpreletelo ga je...

Stari doktor Lipar je opazil ta drget. Prijel je sina za roke in ga odvedel k oknu.

Dolgo mu je gledal v oči... Videl je njegova upadla lica in čelo, kamor je trpljenje začrtalo prve gube.

„Sinko moj... kakšna globoka bolest ti razjeda dušo? Povej mi... saj sem tvoj oče...“

Janko ni odgovoril. Sklonil je glavo in se zagledal v tla.

Oče pa ni odnehal.

„Nesrečna ljubezen, kajne?“

Sin je prikimal in se oklenil njegove roke. Zdelo se mu je, da se mu je odvalil s srca težak kamen, ki ga je dušil že leta... Droben nasmešek mu je preletel lice.

Oče ga je opazil. Vedel je, da bo sin ozdravel.

„Nekdaj si bil pogumen dečko,“ mu je rekel vzpodbudljivo, „bodi še zdaj! Nam vsem sta v življenju namenjena trpljenje in sreča. Trpljenje je za teboj, izpil si kupo trpljenja do dna, zdaj te čaka še sreča. Morda jo srečaš danes, morda jutri, kdo ve. Najdeš jo gotovo. Tudi jaz nisem bil vedno srečen, toda zaupal sem vase in našel srečo v delu...“

In čez nekaj časa je svečano dodal:

„Nič ni izgubljenega, dokler ima človek pred seboj bodočnost in delo...“

Ne mislite, cenjene čitateljice, da je samo en roman namenjen Vam, drugi pa samo ljubiteljem detektivskih povesti. Že danes teden boste videle, da smo s svojim drugim novim romanom mislili tudi na Vas. Izvolite prečitat našo oznanilo na koncu današnjega nadaljevanja romana „Konzulova skrivnost“!

Dve strani več

bo imel v novem četrletju „Roman“. Dobrega branja ni nikoli preveč in skoro ne mine dan, da ne bi dobili iz vrst naših naročnikov in čitateljev pisma z željo, naj razširimo listu obseg, čeprav bi mu istočasno zvišali ceno. Toda cene pod nikakim pogojem ne nameravamo zvišati, zakaj naša želja je, da se „Roman“ razširi v

NAJŠIRŠIH SLOJH NAŠEGA LJUDSTVA

ki morajo vsak dinar dvakrat obrniti, preden ga izdajo.

Povečanje obsega stane velike denarje in „Roman“ je še premlad list, da bi mogel utrpeti ogromno zvišane izdatke, ki bi jih bilo treba odriniti tiskarni za tisk in papir. A ker smo se trdno odločili, da svojim čitateljem ustrezno, kolikor je le v naši moči, smo poiskali drugi izhod, ki vodi prav tako do cilja. Namestu da bi „Romanu“ dve strani dodali, bomo rajši s pametjo dve strani prihranili. Pred vsem pride tu v poštev „Prejšnja vsebina“ obeh romanov, ki zavzema v vsaki številki skupno več kakor 1 stran prostora. Dosedanja izkustva so nam pokazala, da svojim čitateljem manj ustrezemo s tem, da jim v vsaki številki ponovimo dotedanjo vsebino obeh romanov, kakor pa, če bi jim namestu tega rajši dali več romana. In tako bomo storili; prejšnjo vsebino prinesemo poslej le

PRI PRVIH DVEH NADALJEVANJH

vsakega novega romana.

Malone polno stran prihranimo nadalje

Z UVEDBO MANJŠIH ČRK

za vse one naše sestavke, članke, vesti itd., ki nimajo čistega pripovednega značaja (šale, pisane zgodbe, drobiž itd.). S tem pridobi obenem tudi vnanja slika našega lista: „Roman“ bo mnogo preglednejši in lepši za oko.

Trdno smo prepričani, da bomo s to novostjo zadovoljili vse naše prijatelje. Vi pa, cenjeni čitatelji in naročniki, tudi ne pozabite svoje dolžnosti: pri vsaki priliki, kjerkoli jo najdete, *priporočajte „Roman“*, širite ga med ljudmi in pridobivajte mu novih naročnikov! Čim širši bo naš krog, tem boljši bo list!

V objemu teme

Roman

Po E. v. Wildenbruchu priredil B. R.

Prejšnja vsebina

Na majhni postaji gorenjske železnice izstopita polletnega večera dva potnika. Eden je tamošnji zdravnik, ki se vrača z dvodnevnega potovanja. Neznane povabi zdravnik v svoj voz. Ko se peljeta v jasni noči čez krajino, se neznanec mahoma zdrzne. Nedaleč ceste je zagledal mogočno poslopje in v njem se je zasvetila luč, ki je začela nemirno begati sem in tja. Kaj je to? Višavska graščina, mu pove zdravnik. Njen lastnik, Egon Višavski, je čudak. Prav zdajle hodi spet z lučjo po gradu in išče, išče... Ljudje pravijo, da ni pri zdravi pameti. Več mu zdravnik ne ve povedati.

V ljubljanski družbi se je zadnje čase pojavila nova osebnost: graščak Egon Višavski. Ljudje se ga boje, ker so čuli, da nekaj ni v redu pri njem. Na plese hodi v družbo za ženitev godnih hčera — ali se misli poročiti? Matere je strah: kdo bi hotel takega zeta? Res je bogat, ali... In zakaj ga vedno spremlja stari mrki sluga?

Na nekem plesu se Egon Višavski seznanil s siromašno Danico Gornikovo. Bila je edina med vsemi v dvorani, ki se ga ni bala, edina, ki mu je privoščila prijazen pogled. Egon je prisedel k njej; neodoljiva sila ga je vlekla k skromni, neznatni deklici. Po plesu ji je ponudil svoj avto, da se v njem odpelje domov.

Zdaj pa je prišel višavski graščak, eden najbogatejših mož v deželi, in jo plaho prosil, naj se posluži njegovega voza. In še več ji je mislil reči... Zaprla je oči. Ali je mogoče? Ali niso bile samo varljive sanje? Ne, niso bile!

Tedaj pa je pomislila, kaj govore ljudje o njem, in groza ji je stisnila srce. Višavski graščak je blazen! Njegova bolna domišljija ga vleče k njej, nič drugega. Nič drugega? Spomnila se je prizora pri vratih, njegovih nežnih besed, prosečega glasu... Tako ne govore norci. Ne, ne, graščak Egon ne more biti blazen, nikdar, nikdar...

Med tem ko se je vozila Danica s takimi mešanimi občutki domov, je stopal Egon Višavski počasi peš proti svojemu stanovanju. Glavo je nosil pokonci in obraz mu je žarel. Se nikdar ni bil tako srečen kakor danes.

Kako prav, da je dekle siromašno! Spomnil se je njenega preplaha, ko ji je ponudil avto — in zadovoljno se je nasmehnil. Doslej je moral neprestano misliti samo nase, na svoje zdravje, na zlovesčo skrivnost, ki ga je

obdajala. Zdaj pa je stopila na pot njegovega življenja ženska, ki jo ljubi... Da jo ljubi, se je zavedel, čim jo je prvič videl.

Srce mu je velelo, da jo mora osrečiti. On, ki je bil rojen pod nesrečno zvezdo... rojen samo v breme človeštva...

Ali ni videl njenih hvaležnih pogledov? Ali mu niso povedale njene oči, da jim lahko prinese srečo? In njena sreča bi bila tudi njegova. Take misli so se mu podile po glavi in v srcu se mu je zbuvalo mlado upanje. Razširil je roke, kakor bi hotel objeti ves svet...

Zadaj pa je šel stari Ivan in ni odtrgal pogleda od svojega gospodarja. Podoben je bil zveri, ki preži na svoj plen. Vedel je, da je graščak blazen, zato mu je sledil korak za korakom. Po vsem, kar se je zgodilo nocoj, pa je moral še podvojiti svojo čuječnost. Saj mu je vendar povedal zdravnik, da potrebuje graščak miru. Vsaka izprememba načina življenja bi mu utegnila škoditi. Danes pa je moral mirno gledati, kako se je Egon Višavski zaljubil!

Zaljubljen! Morda se misli celo poročiti?

Jeza ga je pograbila, da je zaškripal z zobmi. Ali se nesrečnež res ne zaveda, v kakšno nesrečo drevi? Hvala Bogu, da je on tu — on, stari Ivan. Ta bo že pazil, da se kaj ne zgodi!

Vtaknil je roke v žep in jih stisnil v pest.

III

OBISK

Drugi dan zgodaj dopoldne je nekdo pozvonil na vrata Daničinega stanovanja. Ko je kuharica odprla, je od začudenja onemela. Pred vrati je stal Egon Višavski.

Teta in stric nista vedela, kaj naj storita. Danica je zardela in preden je utegnila kaj reči, je bil mladi graščak že v predsobi. Težko je dihal in oči so mu žarele kakor ogenj. Podoben je bil igralcu, ki stavi svoj poslednji denar na eno samo kvarto.

Površno je pozdravil, nato pa je stopil k Danici in jo proseče ogovoril.

„Ali bi vas smel prositi za kratek razgovor?“

V zadregi je sklonila glavo in čuden strah ji je stisnil grlo. Te njegove oči! V tem trenutku je bila prepričana, da ima opravka z

norcem. Stric in teta sta se pomenljivo spogledala.

Graččak se je zdrzil. Obrnil se je k staremu oficirju in mu prijazno rekel:

„Nikar se ne bojte! Ni vse res, kar govore o meni...“

Starec mu ni odgovoril. Prijel je ženo za roko, se nerodno priklonil in odšel v sobo.

Ko je Danica opazila, da je ostala sama z graščakom, si ni vedela več pomagati. Kaj naj mu reče? Kako naj ga odpravi? Vzela je robec iz žepa in si obrisala solze, ki so ji prišle v oči.

„Ali se me tudi vi bojite?“ je šepnil Egon, ki jo je dotlej samo tiho opazoval. Njegov glas je bil spet miren in tako mil, da jo je mahoma minil strah.

„Ali ste že pozabili na včerajšnji večer?“ je rekel očitačoče. „Snoči ste bili vendar tako prijazni...“

Stopil je k njej in jo nežno prijel za roko.

„Snoči sem bil tako srečen... zato sem se danes vrnil. Ne hudujte se, prosim vas. Če se me tudi vi bojite, nimam nikogar več na svetu...“

Prišla sta v njeno sobo. Ne da bi jo bil vprašal, je sedel. Njegov glas je bil čedalje tišji:

„Bog ve, kaj mislite o meni, gospodična...“ je rekel sanjavo. „Kaj sem? Revež, ki si ne ve pomagati. V jarku leži in kliče na pomoč...“

„Čudne so vaše besede, gospod Egon...“

„Da, čudne,“ je trpko odvrnil graščak. „Besede norca, kajne? Ali pa besede siromaka. In vi greste mimo njega in čujete njegove klice, pa mu ne pomagate. Bojite se ga... morda vas ga je celo groza... Kaj bi rekli, če bi zvedeli, da je izkrvavel, ker mu niste hoteli priskočiti na pomoč...?“

Pogledal ji je v oči in se spet zatopil v svoje misli. Ona ga je molče opazovala. Čudni občutki so se ji zbuvali v duši. Tako prepričevalno ji je govoril, da je bila vsa zmešana.

Mož, ki stoji pred njo, je tako bogat, da bi lahko kupil pol Ljubljane, in ta mož jo prosi, naj mu pomaga... Pogledala je okrog sebe. Videla je borno pohištvo, svojo ceneno obleko,

zakrpane čevljičke... Takrat se je šele prav zavedla svojega siromaštva.

.... In on jo prosi pomoči...!

Ko jo je pogledal, je bil spet miren. Kakor snoči... Hvaležno mu je stisnila roko in obraz se mu je zjasnil.

„Kako naj vam pomagam?“ je šepnila v zadregi. „Kaj vam morem dati, sirota?“

Primaknil je k njej svoj stol in položil roko v njeno naročje.

„Zdaj me poslušajte,“ je rekel nežno. „Povedati vam hočem nekaj, česar ni še nihče zvedel od mene. Morda se mi boste smejali...“

Sredi stavka je umolknil. Pogledal je, kako bodo učinkovale njegove besede, toda njen obraz je bil tako miren in negiben, da se je prestrašil.

Danica je to videla. Težko ji je bilo, toda pomagati si ni znala. Šele čez dolgo se je oju-načila in izpregovorila:

„Kaj ste mi hoteli povedati?“

Kako ji je bil hvaležen za te besede! Najrajši bi ji bil poljubil roko, a se ni upal. Ali mu ne bi zamerila?

„Poznal sem človeka,“ je povzel s tihim, skoraj šepetajočim glasom, kakor bi se bal, da kdo ne prisluškuje, „nekoč sem poznal človeka, ki se je peljal s čolnom po široki reki. Čisto sam je sedel v čolnu, ki je urno drsel po valovih. Sredi reke je bil namreč močan tok in vanj je zašel samotni čolnar. To ne bi bilo še nič hudega, toda tam blizu je bil visok jez in čoln ni bil več daleč...“

Premolknil je. Njegove oči so se izgubile nekje v daljavi, kakor da gledajo prizor, ki ga je pravkar slikal.

„Joj, kako je blizu, tako blizu, da že čuje zámolkli šum padajoče vode. In vendar je miren. Vesla vise iz čolna, samo prijeti bi jih moral in se upreti vanje, pa bi bil rešen. Toda on se ne gane... Ali ni to čudno?“

Pogledal je Danico, ki se je še vedno oklepala njegove roke. O, slutila je, kdo je ta nesrečni čolnar!

Še bolj se je sklonil k njej:

„Ali naj vam povem, zakaj ne prime za vesla?“

„Zakaj?“

Žalostno se je nasmehnil.

„Ker ni čisto sam, zraven njega plava še nekaj in to... to je nekaj strašnega... nekaj groznega... to je pošast... nekaj takega kakor morská kača, ki jo časih srečajo mornarji v južnem morju. Nekaj takega je, da... luski-nast trup ima in velika je, tako velika, da mi ni moči povedati. A najstrašnejša je njena glava... Kakor glava velikanske papige... Kljun ima, velik zakrivljen kljun in oči, dvojica oči je v tej glavi...“

Spet je preстал. Danico je dušilo. Kako strašna je bila ta povest!

„Te oči mora neprestano gledati,“ je nadaljeval nesrečni graščak. „Tako grozne so, velike in čisto zelene kakor oči hudobnega človeka. Vanj strme, kakor bi mu hotele reči: Ne uideš nam... Ujeli so ga, zvezale so mu roke, da ne more ničesar storiti, ničesar misliti, čeprav ve, da je jez blizu...“

Danica je okamenela od groze. On pa je bil miren. Ko jo je spet ogovoril, je bil njegov glas nežen kakor snoči.

„V poslednjem hipu pa se mu le posreči odtrgati pogled od pošasti, ki ga ima v svojih mrežah. In takrat zagleda na obrežju človeško bitje. To bitje je mlado dekle, ki ga je že dolgo opazovalo in se čudilo njegovi neopreznosti.“

Tedaj se zave: Če se ti posreči zapeljati tja, kjer stoji ona, če ti poda roko, da boš lahko stopil iz čolna, ne bo pošast imela moči nad teboj. Samo ona te more rešiti, kajti v jezu je smrt... In takrat, takrat pograbi vesla in zavije h kraju, kjer stoji ona... Ali ga bo rešila?

Vidi ga, kako se bori z valovi... čedalje bliže prihaja, a tedaj se nje poloti strah in pobegne...

On pa... on pa v obupu kliče za njo:

„Ostani pri meni...! Ne beži...! Reši me... reši...!“

In takrat...“

Zgrabil jo je za roke in jih stisnil k sebi. In potem... potem se je vrgel k njenim nogam:

„Danica... Danica... kaj je bilo takrat... Ali je pobegnila... ali se je vrnila...? Danica...!“

Njegov obraz je bil smrtnobled in mrzel pot mu je stal na čelu. V očeh pa je bil obup človeka, ki stoji pred sodniki in čaka, kaj mu prinese sodba, življenje ali smrt.

Brezmejno usmiljenje jo je obšlo. Nagnila se je k njemu in zajokala.

„O, siromak...“

Iz prsi se mu je izvil globok vzdih olajšanja:

„In ti nisi pobegnila?...“

„Ne, ne, nisem pobegnila...“

Tedaj so jo objele njegove krepke roke — Egon Višavski je planil pokonci in jo pritisnil k sebi.

„O Danica... moje življenje... moja sreča... moja svetnica... moje vse...“

Vzel jo je v naročje in jo poljubljal do omame.

Ko se je nekoliko pomiril, mu je Danica še vedno ležala v naročju. Izvila se mu je iz objema, on pa je gledal z žarečimi pogledi, kako je stala pred njim vsa zmešana s pobešenimi očmi.

Tedaj mu je rekla:

„Povej mi, kaj naj storim?“

„Prav nič!“ se je nasmehnil graščak. „Dovoli samo, da storim jaz svoje...“

„Kaj hočeš?“

„Tebe osrečiti...“

„Kako si dober,“ je zašepetala in ga pobožala po laseh.

„Ko si tako pri meni,“ je rekel tiho, „se mi zdi, da si blesteča vaza, ki jo držim v rokah. In samo na njo moram paziti, da se mi ne zdrobi. V tej vazi je vse, kar je lepega in dobrega na svetu, in brez nje bi umrl... Ko bova tam daleč na mojem gradu, bova sama, čisto sama. Vselej, kadar bo vstal nov dan, bom gledal tvoj dragi obraz. V njem bom videl, ali si srečna, in če bom to videl, bom tudi jaz srečen, tako srečen...“

Besede so mu zamrle v tihem šepetu. Nagnila se je k njemu in ga poslušala kakor da hoče vjeti vsako besedo, še preden pride iz njegovih ust.

„Kako te ne bi ljubila...“ mu je rekla in njen glas je bil odločen in jasen. „Zdaj pa pokličeva teto in strica.“

Stari oficir in njegova žena sta bila zelo presenečena, ko sta videla njen žareči obraz.

Vsak novi naročnik, ki nam ga pridobite, koristi v prvi vrsti Vam! Čim večji bo krog naših čitateljev, tem boljši bo „Roman“ in tem cenejši. Zdaj, ob novem četrtletju, je najlepša prilika za nabiranje novih naročnikov!

Se bolj pa sta se začudila, ko jima je Danica rekla:

„Pozdravita mojega zaročenca, graščaka Egon Višavskega...“

IV

PRVI OBLAKI...

Sele pozno popoldne se je graščak poslovil od Danice in njenih sorodnikov.

Lahkih korakov je šel po stopnicah. Zdajci pa je opazil moža, ki je nemirno stopical po veži. Ta mož je bil njegov sluga Ivan.

Začuden ga je pogledal. Starec se je obrnil in uzrl svojega gospodarja. Obstal je kakor okamenel.

„Kaj vendar iščeš tod?“ ga je nejevoljno vprašal. „Ali ti nisem rekel, da ostani doma?“

Ivan je hitro snel klobuk z glave in rekel v zadregi:

„Tako dolgo vas ni bilo domov...“

Egon se je nasmehnil. Bil je tako dobre volje, da ga nič ni moglo ujeziti, najmanj pa pretirana bojazen starega služabnika.

„Ali si se morda bal, da se mi kaj ne zgodi?“ mu je dejal veselo. „Kar pomiri se, nič hudega ni.“

Starec se mu je v odgovor samo hlapčevsko priklonil, Egon pa je stopil k njemu in ga potrepil po rami.

„Nekaj novega ti povem, Ivan. Zaročil sem se!“

Starec je ostrmel in stopil korak nazaj. Potem pa je zajeceljal:

„Z gospodično iz drugega nadstropja... s tisto s plesa...?“

„Da, z gospodično iz drugega nadstropja,“ je potrdil graščak in se zasmeljal njegovi zadregi. „Zdaj boš imel na Višavi dovolj dela s pripravami za svatbo!“

Ne meneč se dalje za presenečenega hlapca je stopil k vratom. Tedaj pa se je Ivanov obraz grozovito spačil in njegove oči so strupeno oplazile okno v drugem nadstropju, kjer je stanovala Danica. Stari sluga je krčevito stisnil pesti. Toda premagal se je. Jezno je potegnul s komolcem po klobuku in pobesil glavo kakor človek, ki zaide nepričakovano v stisko in premišlja, kaj naj ukrene. Nato se je zravnal, potisnil klobuk globoko na čelo, zaloputnil vrata in odšel za svojim gospodarjem.

Drugi dan je dobila Danica pismo.

Redkokdaj je dobivala pošto, zato se je nemalo začudila: Dolgo je pomišljala, preden je raztrgala ovitek. Pisava je bila tako zveržena, da jo je komaj razbrala.

Površno je preletela prvo vrsto in se zdržnila. Pismo je imelo samo nekaj vrstic, a vendar dovolj, da ji je vso kri pognalo v obraz. V zagonetnem pismu je čitala to-le:

Ali ste dobro premislili, kam jadrate? Saj vendar veste, da je vaš zaročenec blazen.

Neznavec se je podpisal: človek, ki marsikaj ve.

Danica se je zgrozila. Kaj naj stori?

Pomislila je, kaj bi rekel Egon, če bi dobil pismo v roke... in že se je odločila.

Raztrgala je pismo na drobne koščke in jih zagnala v peč.

Pol ure po tem dogodku je prišel Egon in obraz mu je žarel od veselja. Daničina prisotnost mu je bila tako blagodejna, da je pozabil na vse, kar ga je težilo.

Ko ga je mlada zaročenka videla, je bila prepričana, da je storila prav, ko je uničila pismo. Niti s pogledom ni izdala, da mu nekaj prikriva.

Graščak ji je prinesel lep zaročni prstan s krasnim briljantom. Ko si ga je natikala na prst in obračala roko, se je kamen zaiskril kakor živ ogenj. Zardela je in se hvaležno oklenila svojega Egon. Kako je vendar dober! Še nikdar ni imela prstana na roki... Če bi jo zdajle videla stric in teta!

Egon se je smehljajal njenemu otroškemu veselju in vzel še eno škatlico iz žepa. Odprl jo je in ji pokazal krasno zapestnico z velikim draguljem.

Danici je zastal dih.

„Ne, ne, to ne gre,“ se je branila. „Takah stvari vendar ne morem nositi... Preveč me razvajaš...“

Toda Egon se ni menil za njene ugovore. Morala je pustiti, da jo je prijel za roko in ji nataknul zapestnico. Ta ročica... Koža je bila rdeča in razpokana... kako močno se ji je poznalo delo...

„Poglej vendar,“ mu je rekla očitajoče. „Za tako zapestnico je treba drugačne roke.“

Egon pa je dvignil njeno ročico k ustom in jo poljubil.

KONZULOVA SKRIVNOST

Kriminalni roman

Napisal H. Hilgendorff

Bila je nevarna igra! A ravno blaznost te misli me je dražila. Mikala me je nevarnost. Če je bilo kaj resnice na mojih ugibanjih, moram najti sledove o tem v njegovi hiši, čeprav še tako neznatne.

Drugi dan sem se pojavil v konzulovi vili kot dimnikar.

Na tem poizvedovalnem posetu nisem našel ničesar sumljivega. Toda v njegovi delovni sobi je stala orjaška železna omara. Po njej me je prevzelo hrepenenje, nje vsebina me je dražila. Če so vobče kaki sledovi, morajo biti v tej trebušati železni oklopnjači.

Za vlom sem se zdaj trdno odločil. Moram ga izvesti, navzlic vsemu, kar utegnem pri tem tvegati. Policije nisem mogel poklicati na pomoč. Proti konzulu nisem imel ničesar v rokah, kar bi le od daleč opravičevalo mojo intervencijo. Zato... zato so me malone zalotili... zato mi je tako trda predla!

Toda sumnja proti konzulu mi je postala že kar fiksna ideja. Nisem se je več mogel iznebiti. Bila je močnejša od mene. Silila me je k dejanju. Moral sem gospe z debelim trebuhom v konzulovi sobi do živega.

Tako sem postal vlomilec.

A zgodilo se mi je kakor se rado zgodi vlomilec. Konzul me je sredi dela zmotil. Ko sem mu pogledal v oči, sem vedel, da mi gre za življenje, če bi samo zaslutil, da nisem vlomilec nego detektiv.

Sodim, da sem dobro igral svojo vlogo, tako dobro, da je sklenil iz vlomilca napraviti morilca, morilca svoje krušne hčere.

Jaz naj bi bil storil namestu njega dejanje, ki ga je nalik hudemu snu preganjalo v spanju. Ni imel srca, gotovo ne, toda tega dejanja ga je vendarle bilo groza.

Hotel me je prisiliti, da umorim deklico. Postavil me je sredi noči v njeno sobo, da storim umor, in v ta namen mi je stisnil bodalo

v roko. In če bi se branil storiti po njegovem ukazu, je stal kakor krvnik za mojim hrbtom s smrtonosnim revolverjem, pripravljen, da sam izvrši obsodbo nad menoj.

Gospodična Traerjeva se je zbudila in je naperila svoj revolver proti meni... proti meni, ki me je imela za vlomilca. Tako sem stal med dvema revolverjema, a vendar sem se obotavljal. Nisem mogel postati morilec. Obrnil sem se proti konzulu, ki je stal za menoj v vratih.

Zdajci je počil strel in še eden.

Toda jaz sem ostal neranjen!

Ali sta me oba zgrešila?!

Ne, stvar je bila druga, gospodična je bila s svojimi ostrimi očmi zagledala obraz med vrati. Ni ga spoznala, toda videla je dvignjeno pištolo, ki ni bila namerjena name ampak nanjo. Tedaj je slepo pomerila in sprožila. Istočasno pa je počil tudi strel iz vrat, ki je gospodično Traerjevo ranil na čelu, da se je onesvestila. Strel gospodične Traerjeve je samo razbil svetiljko na stropu.

Nekaj mi je dolgo bilo zagonetka. Kdo je ustrelil iz vrat?... Ali je bila v dramo zapletena še tretja oseba?"

„Zakaj tretja oseba?“ je vprašal kapetan. „V vratih je vendar stal konzul... kdo drugi naj bi bil streljal?“

„Prav imate, a vendar so me dolgo grizli dvomi, ali ni kake druge rešitve problema. Zakaj konzul je bil oborožen z zračno pištolo, z isto zračno pištolo, s katero je tu gori v kartumerski sobi streljal na nas. Zračna pištola pa ne počí. Kratek, oster pisk... to je vse! A vendar sem jasno in razločno čul dva poka!... Toda stvar je bila zelo preprosta... tako rekoč na dlani, in zgodilo se mi je, kakor se rado zgodi pri zelo preprostih stvareh... ne pogodiš jih za Boga. Konzul je imel pri sebi še drugo pištolo. In da si je ravno to izbral, je bilo tako umno in preudarno, da moram vedno iznova občudovati ostroumnost tega moža tudi v najkritičnejših trenutkih. Bil je moj lastni revolver, ki mi ga je bil vzela, ko me je zalotil pri vlovu. Preračunal je bil zelo dobro. Tudi če

Današnji številki prilagamo položnice. Vljudno prosimo vse naše cenjene naročnike, ki še niso poravnali naročnine za drugo četrtletje, da to store že v prvih dneh aprila, oni, ki nam nič ne dolgujejo, pa naj jih izvolijo shraniti za drugo priložnost.

ne bi bil umoril njegove hčere, bi me bil on obtožil umora... Streljal je na svojo krušno hčer z mojo pištolo in je speljal vse sledove name...

Zato tedaj ni rabil svoje zračne pištole, in tako ni čuda, da sem izprva mislil, da je morala tisto noč biti po sredi še neka tretja oseba.

Potem ko sta strela počila, me je konzul zgrabil za vrat in potegnil iz sobe, a jaz bedak sem mislil, da sem imel opravka z nekim tretjim. Potlej je za menoj zaprl vrata in mi dal, da pobegnem.

Nikakega dvoma ne more biti, da je konzul imel svojo krušno hčer za mrtvo. Neka neopredeljiva groza mu nemara ni dala, da bi se bil o tem prepričal. Njemu samemu so bila tla pod nogami najbrž že davno prevročna in zdaj, po teh dogodkih, mu je utegnilo biti mnogo do tega, da bi tudi njega imeli za mrtvega.

Tako je pripravil v kleti božanski prizor, ki naj bi prikazal njegovo lastno smrt.

Poročilo gotovo še pomnite iz listov in ga lahko preidem..."

„A zakaj je neki hotel umoriti svojo krušno hčer?“ se je oglasil krmar.

„Dva razloga je imel, od katerih ne morem reči, kateri je bil zanj važnejši.

Konzul ni delal svojih zločinov samo zato, da bi si kupičil premoženje na premoženje. Storil je zločin zaradi zločina samega. Moril je zaradi umora. Bil je zločinski igralec zaradi igre same. Igral je z življenjem, ljudmi in zločini samo iz veselja nad igro, iz naslade nad opojnostjo zmage.

Njegova krušna hči mu je bila na poti. Človek kakršen je konzul ne trpi sovražnika. Kdor ni zanj, je proti njemu. In kdor je bil proti njemu, ga je izbrisal iz življenja kakor bi izbrisal kredo z deske.

In tako je potegnil z železno doslednostjo črto pod račun in napisal spodaj rešitev: smrt.

In potlej je bila še druga točka.

Ponovo sem že omenil, da je bila gospodična Traerjeva konzulova krušna hči. V mladih letih se je bil na potovanju seznanil in poročil z vdovo Andersonovo. Traer jo je gotovo ljubil, kolikor je sploh moči govoriti o ljubezni pri značaju, ki je tako zelo usmerjen na nasilje. Po njeni rani smrti se je bil zavzel za njeno hčer, jo dal vzgojiti in jo pozneje vzel

za svojo. Morda ga je pri tem vodil spomin na pokojnico — morda tudi misel na veliko dediščino, ki je deklico čakala, ko doseže polnoletnost.

Gospodična Traerjeva je tedaj imela lastno imetje blizu milijon dolarjev — ki bi jih konzul podedoval, če bi dekle prej umrlo. Ti denarji so ga mikali. In tudi zato si je želel smrti svoje krušne hčerke, čeprav sam — navzlic svoji siceršnji brezvestnosti — morda ni imel toliko poguma, da bi dejanje sam izvršil.

A vrnimo se na ono noč:

Pobegnil sem iz konzulove hiše in se zatekel v skrivališče, ki sem si ga bil najel v mestu. Po nesrečnem naključju mi je bila policija še tisto noč za petami, a posrečilo se mi je, da sem se ji izmuznil.

Kako naj bi bil utemeljil svoje ravnanje?

Toda vso neizmernost nevarnosti, v kateri sem bil, sem spoznal šele drugo jutro, ko sem čital v listih poročilo o umoru. Če se mi ne posreči odvozlati zagonetke tiste noči, nič lažjega kakor da si na tej aferi še sam zlomim tilnik. Sumnje, da sem morilec konzula Traerje in da sem poskusil umoriti njegovo hčer, ne bi bil mogel ovreči. Vrh tega je bila pri meni kaseta, ki mi jo je konzul tisto noč stisnil v roko. Kaseta bi me bila hudo obremenjevala, zakaj bila je polna pravih tisočakov.

Vidite tedaj, da sem bil v prekleto mučnem položaju!

Šele pozneje sem zvedel, da so bili tisočaki čudovito obremenilo konzula samega. Številke teh bankovcev je imela policija v svojem seznamu, zakaj bili, so malo prej ukradeni pri vlomu v neko banko.

Konzul mi je bil to kaseto prostovoljno predal, da, uprav vsilil kot nekako nagrado za poskušeni vlom: zakaj če bi me bili razkrinkali kot vlomilca, bi me bila policija hkrati prijela tudi zaradi vloma.

Dan po vlomu sem doživel nekaj nenadejanega. Dobil sem poset gospodične Traerjeve. Izprva me je obšel brezumen strah. Ali je bil sled prišel že do mene? O, ne, gospodična Traerjeva me je posetila samo kot detektiva, ne kot vlomilca. Lahko si mislite, kako mi je odleglo; vrhu tega mi nič ni moglo biti bolj zaželeno kakor dobiti uradno naročilo, naj prevzamem preiskavo te nad vse misteriozne

zadeve. Gospodični Traerjevi nisem nič omenil o svojem lastnem doživetju v tisti noči. Do danes sem jo pustil v veri, da je bil mož z bodalom zaveznik njenega očeta.

Gospodična Traerjeva ni policiji ničesar omenila o boju, ki ga je imela z očetom. Za nič na svetu ne bi bila razkrila zločinske krinke moža, ki je bil njen krušni oče. Zato je pustila policijo v veri, da je bil umorjen. Name se je obrnila po pomoč in varstvo, zakaj dobro ga je poznala in je vedela, da ne bo nikoli opustil svojih naklepov proti njej. Jasno in razločno sem ji predočil, da se more le eden od njiju greti pod solncem in dihati zrak zemlje: ona ali on.

Toda ona ni hotela pristati na boj proti konzulu in je sklenila pobegniti. Prosila me je, naj jo spremim do neke ameriške države, kjer je imela posestvo in kjer je mislila, da bo na varnem. V urah najinega posvetovanja in kasneje na tej ladji sva čedalje bolj prihajala do spoznanja, da naju je usoda, čeprav po nenavadni poti, privedla skupaj. Sprejel sem njen predlog in sva se vkrcala na vaš parnik v Južno Ameriko.

Priznam, da nisem bil vedno popolnoma odkrit do gospodične Traerjeve. Tako ji nisem nič govoril o svojih skrivnih razmotrivanjih. Bil sem namreč trdno uverjen, da konzul ne bo izpustil svoje hčere iz oči. Zanesljivo je bil že davno zvedel, da njegov strel ni napravil konca njenemu življenju. Prav tako je tudi vedel, da me je njegova hči obiskala. Zato nisem bil prav nič v dvomu o tem, da se bo vkrcal na isti parnik, da pripravi nov napad nanjo.

Če se zdaj vkrcam z gospodično Traerjevo, bo konzul takoj vedel, zakaj. Niti minuto ne bom neopazovan na ladji in vsako mojo stopinjo bodo spremljali vohuni.

Če sem si hotel zajamčiti svobodo kretanja, sem si moral izbrati drugo pot. Zato sem se dvakrat vkrcal na ladjo. Prvič kot slikar Axel Svendrup, in ta maska je bila tista, ki je igrala vodilno vlogo v moji igri. Drugič sem stopil na ladjo kot major in spremljevalec gospodične Traerjeve.

Gospodična Traerjeva me je poznala samo kot majorja in detektiva. Konzul je takisto poznal majorja kot skrivnega detektiva, poznal pa je tudi slikarja Axla Svendrupa in je vedel,

da je bil on vlomilec tiste usodne noči. Da sta Axel Svendrup in major ista oseba, ni vedel.

In zdaj sem začel igrati nenavadno dvojno igro.

Igral sem zasledovanega morilca kot slikar Axel Svendrup.

Igral sem detektiva kot major O'lonnor.

Eno pa je bilo treba na vsak način prepričati: konzul nikakor ni smel pogoditi, da je vse zasledovanje in ves ta boj namenjen prav za prav njemu. Zato sem kot detektiv pisal prekrasen dnevnik, ki je razodeval, da sem zasledoval morilca, toda morilca... Axla Svendrupa.

V tem dnevniku sem vse zločine zvrnil na Axla Svendrupa. Vse moje zasledovanje je bilo naperjeno samo proti njemu... Axlu Svendrupu. O konzulu niti besedice. Konzul je bil mrtev, pokoj mu.

In tedaj se je konzul začutil varnega. Začutil se je tako na varnem, da si je kar vso ladjo izbral za torišče svojih zločinskih instinktov.

On je bil tisti, ki je ladjo izropaval. Njegova maska je bila maska patra Jamesa Godefroya. Nekega dne pa bi bili kmalu vsi načrti splavali po vodi. Skrivoma sem se bil splazil v patrovo kabino, da ugotovim njegovo identiteto s konzulom, ko se je pater, ki je bil pravkar odšel iz kabine, nenadoma vrnil. Skril sem se za velik kovčeg. Toda v svojo grozo sem opazil, da mi je noga nekoliko molela izza kovčega.

Konec prihodnjic

TIGER

je naslov našemu novemu romanu. Napet je kakor more biti le prvovrsten

PUSTOLOVSKI ROMAN.

Zanimiv je kakor more biti samo najboljši

LJUBEZENSKI ROMAN.

Tiger je glavni junak tega romana. Tiger mu pravijo, ker je ponosen, neustrašen in zvest kakor kralj živali. In ona? Ona, ki je doma v vrstah teptanil in preziranih, v vrstah ljudi, ki jih je družba vrgla iz svoje srede?

TAJINSTVENO BITJE:

ali ga ljubi? Zakaj ga odbija od sebe? Zakaj potem trepeče zanj, kadar je v smrtni nevarnosti? Pesem moškega poguma in tigrovske ljubezni je naš novi roman. Kdor ga bo začel čitati, ga ne bo mogel pustiti.

Priobčevati ga začnemo

V PRIHODNJI ŠTEVILKI.

A. Aumonier:

Noč groze

„Evo vaše sobe, madame! Ali še česa želite?“

„Da, če še ni prekasno, bi se hotela okopati.“

„Kopalnica je na levi, na koncu hodnika. Takoj vam pripravim vodo.“

„Da, še nekaj. Prosim, da me jutri zjutraj nihče ne nadleguje, dokler ne pozvonim. Vožnja me je utrudila.“

„Kakor izvolite, madame!“

Elinor Brainwaterjeva je bila zelo trudna. Bila je prvič v inozemstvu; zakaj potovanje ji je bilo zoprno, vrhu tega je znala francoščine le nekaj drobtin, toliko, da se je za silo sporazumela v hotelu. Dopotovala je v Bordeaux samo zato, da pozdravi svojo svakinjo, ki se jutri pripelje s parnikom iz Paragvaja.

Kako tuja in nedomača je bila ta mala hotelska soba! Kar domotožje jo je prevzelo, ko se je spomnila svoje ljubke sobice v easingtoškem župnišču, kjer je bil njen brat za dekana — sobice s pisanim katunom, belimi zastori in mnogimi, mnogimi družinskimi slikami na steni.

Naglo je izložila iz kovčega, se slekla in se ogrnila v volnen plašč ter se z brisačo in gobo v roki sramežljivo odpravila po hodniku do kopalnice. Kako dobro ji je dela vroča voda! Odkar je bila na potu, se še ni utegnila okopati.

Polnoč je bil že davno minila, ko se je odpravila po isti poti nazaj v svojo sobo. Odprla je vrata, privila elektriko in je ravno hotela vrata zapreti, ko ji je kljuka ostala v roki. Hotela jo je potisniti nazaj v luknjo. Toda v naglici je napravila tako nespretno, da je zatični žebliček še bolj porinila noter.

„Lepa reč,“ se je razjezila in hotela pozvoniti sobarici. Obrnila se je v sobo, da pogleda po gumbu za električni zvonec, ko je zdajci obstala kakor ukopana. V postelji je spal neki moški!

Ob pogledu na temni obraz s črnimi, zmršenimi lasmi in divjo brado ji je kri zastala v žilah. Ko se je nekoliko zavedla, ji je bila prva misel: Kričati ne smeš! Možak vendar ni kriv, da si se zmotila v vratih! Soba je bila prav taka kakor njena, samo da je vse ležalo v neredu, obleka, perilo, čevlji, vse vprek.

„Proč moram,“ je pomislila, „proč za vsako ceno!“ Vsa trepečoča od razburjenja se je iznova spravila na vrata. Zaman: kljuka ni šla v luknjo, kakorkoli se je trudila. Bila je zaprta, zaprta v tujem hotelu, v sobi neznanca in vrhu vsega še Francoza!

V vročično razburjenih možganih so se ji podile divje misli. Naposled jo je obšlo kakor razodetje: mož v postelji je bil najbrž nedolžen trgovski potnik, ki se bo drugo jutro že ob osmih odpravil na delo. Dotlej bi se lahko splazila pod posteljo! Možje nimajo navade, da bi gledali pod posteljo. Kljuka pa naj ostane na tleh. Drugo jutro bo možak že poklical sobarico ali pa z nožem popravil. Ko ga ne bo več v sobi, smukne v svojo sobo — in stvar bo v redu.

Oprezno se je po vseh štirih splazila pod posteljo. Hvala Bogu so bila tla pokrita s preprogami, le zrak je bil zatohel in dušljiv. „O Bog, da mi le ne bi bilo treba kihnuti,“ si je dejala s strahom. Vse je bilo tiho. Zdajci jo je obšlo spoznanje strahote takega položaja. Koliko ur bo še morala čakati, in kdo ve, ali je naposled vendarle ne odkrijejo! O, zakaj ni že takoj, ko je stopila v sobo, zakričala in moža zbudila! Zdaj je bilo seveda že prepozno.

Oprezno je privzdignila čipkasti posteljni zastor in pokukala ven. Nič se ni zganilo. Stisnila je zobe in čakala.

Zdajci — kaj je to bilo? Ali ni kihnila? V drugič ji je to noč zastalo srce. Zdaj, zdaj bo možak vstal, prižgal luč in jo odkril pod posteljo. Morda ji bo celo zamašil usta!

Hotela je zakričati, toda jezik ji je bil kakor otrpel. Ne, tega ne prenese več! To brezkončno čakanje — še smrt je boljša! „Splazim se izpod postelje, prižgem luč, zakašljam in glasno porečem: ‚Monsieur!‘ Potem se bo gotovo zbudil. In potlej mu rečem — kaj mu rečem? ‚Pardon, Monsieur‘ — kako se že reče francoski, da sem se zmotila? — ‚J'ai tort, c'est la chambre,‘ ne, ni prav — za Boga, ko bi le vedela, kako pravijo kljuki v francoščini!“

Ni se domislila, toda obup jo je vendarle prisilil k nagli odločitvi. Po vseh štirih se je splazila k vratom in privila elektriko. Potem pa je zavpila na glas: „Monsieur, Monsieur!“

V tretje ji je to noč hotelo odpovedati srce. Kolena so se ji zašibila in lasje naježili od neizrekljive groze. Mož v postelji je bil mrtev!

Tisti mah so se zunaj začule stopinje. Moj Bog, samo da zdaj nihče ne pride! Koraki so se oddaljili. To jo je osvestilo. Ne, tu ne sme več ostati — na vse zadnje še njo obdolže umora! A kako naj se sporazume s tujimi ljudmi? Morda bi jo še obesili, ne, glavo odsekali — saj je bila vendar v Franciji.

Polagoma se je jelo daniti. S trepečočinami rokami je prebrskala mrtvečeve stvari, ščetko, britev, svinčnik, pečatni vosek, da, pečatni vosek! Takrat jo je prešinila genijalna misel. Prižgala je svečo, segrela pečatni vosek in vtaknila vanj lasnico. Nato je porinila okroglo kepico pečatnega voska v luknjo ključavnice, kamor je bil zdrknil zatični žebliček. In glej, posrečilo se ji je, da ga je spravila ven! Solze so ji prišle v oči, ko ji je naposled uspelo vtakniti kljuko v luknjo. Pritisnila je nanjo in, o sreče, vrata so se odprla!

Prisluhnila je. Nikogar ni bilo. Srce ji je razbijalo, ko je smuknila v sosednjo sobo in se vrgla na posteljo. A že po nekaj sekundah jo je vrglo pokonci. Ali ni bila pozabila v mrtvečevi sobi svoje brisače, v katero je bil uvezen njen monogram? Če jo zjutraj odkrijejo!

Še enkrat se je po grozni poti splazila nazaj in ta pot ji je ostala v spominu kot najstrašnejše, kar je kdaj doživela.

Ko je bila spet v svoji sobi, se je trudna na smrt zgrudila na ležišče. Enajst je ura bila, ko se je prebudila iz težkega vročičnega sna. Solčni žarki so predrzno silili skozi spuščene oknice in pri dnevni svetlobi se ji je vse zdelo huda môra. Morda se ji je samo sanjalo? Plašno je pritisnila na gumb in kmalu se je pojavila sobarica.

„Prosim, prinesite mi skodelico čaja!“

„Tako, madame!“

Deklica je potegnila kvišku oknice in komaj premagujoč razburjenje stopila k njeni postelji.

„Obljubila sem sicer, da bom molčala,“ je udarilo iz nje, „a ne morem več zdržati. Nekaj strašnega se je nocoj zgodilo. V sosednji sobi so našli mrtvega človeka. Vsi so bili že tu, orožniki, zdravniki, inspektorji! To je strašno — strašno.“ Dama v postelji je molčala. Kaj naj tudi odgovori? „In veste, madame, kdo je bil mrtvec? Bodhu, ki ga že tako dolgo iščejo, ker je v Vicennesu ubil Jeano Carretonovo. Zada-

DROBIŽ

Najbogatejši in največji muzej na svetu je pariški Louvre, v katerem so prvotno rezidirali francoski kralji. Dvorane v njem so skupaj dolge več kilometrov.

V New Yorku so se spojile tri velebanke Equitable Trust Co., Chase National Bank in Interstate Trust Co. v največjo banko sveta, ki se imenuje zdaj Chase National Bank in razpolaga s kapitalom in rezervami v vrednosti 156 milijard dinarjev.

Propeler letala se ne giblje tako hitro kakor krila kolibrija.

163934426229508196721311475409836065

5737704918032787

Če hočeš to ogromno število pomnožiti z 71, zadošča, če postaviš „1“ števila 71 pred to število, „7“ pa za njim.

Človeško srce opravi na dan delo 21.000 kilogrammetrov, to je toliko kakor če bi dvignilo 21.000 kg 1 meter visoko, ali z drugimi besedami, kakor če bi dvignilo dva obložena vagona en meter visoko.

Opica zna jokati, ne zna se pa smejati ali smehljati.

Na enega delavca pride povprečno strojev v vrednosti: v ameriških Združenih državah za 291.381 Din, v Nemčiji za 86.576, v Franciji za 82.728, v Angliji za 81.189, v Italiji za 57.267 in v Rumuniji za 11.624 Din.

V Dagmersfieldparku na Angleškem so imeli „lovskega prasca“, ki je bolje sledil divjačino kakor katerikoli pes.

vil jo je, razsekal na kose, potem pa zmetal v sod in vrgel v reko. Zverina! Pravijo, da si je sam končal življenje. Morda ga je grizla vest... Kavov ste naročili, madame?“

„Ne, močan čaj, nič drugega.“

Vstala je in se napravila. Morilec je bil, je rekla sobarica in se zgrozila. Ne, nje ni bilo groza. Grozo je preživela snoči.

Torbica in denarnica

Pred sodiščem stoji gospod, ki je brez slehernega razloga oklofutal neko damo na cestni železnici.

„Brez razloga?“ odvrne obtoženec. „Poslušajte, gospodje, potem pa presodite.“

Vozim se mirno v tramvaju, ko vstopi ta gospodična in mi sede nasproti. Pride izprevodnik, gospodična zahteva listek do postaje. Odpre svojo torbico, vzame iz nje denarnico, torbico zapre in odpre denarnico. Vzame iz nje dinar in denarnico zapre. Odpre torbico, spravi vanjo denarnico, torbico zapre in da sprevodniku dinar. Ta pa reče: „Gospodična, še pol dinarja, prosim!“ Gospodična odpre torbico, vzame iz nje denarnico. Torbico zapre, odpre denarnico, vzame iz nje desetak in denarnico zapre. Odpre torbico, spravi vanjo denarnico, torbico zapre in da sprevodniku desetak, ki ga ji zmenja. Dama odpre torbico in vzame in nje denarnico, torbico zapre, odpre denarnico. Spravi vanjo osem dinarjev in pol in zapre denarnico. Odpre torbico, spravi denarnico in torbico zapre. Sprevodnik ji da listek. Dama odpre torbico, vzame denarnico, torbico zapre in odpre denarnico, vtakne v njo listek in denarnico zapre. Odpre torbico, spravi denarnico in torbico zapre.

Čez nekaj časa se sprevodnik vrne in reče:

„Oprostite, gospodična, ali mi pokažete listek? Menda sem ga pozabil preščipniti.“

Gospodična odpre torbico, vzame iz nje denarnico in torbico zapre. Odpre denarnico, vzame iz nje listek in denarnico zapre. Odpre torbico in spravi denarnico in torbico spet zapre.

Sprevodnik preščipne listek, se zahvali in ga vrne dami. Ona odpre torbico, vzame iz nje denarnico in torbico zapre. Odpre denarnico, dene vanjo listek in denarnico zapre. Komaj to stori, pride preglednik in zahteva njen listek. Ona odpre torbico, vzame iz nje denarnico in torbico zapre. Odpre denarnico, vzame iz nje vozni listek in denarnico spet zapre. Odpre torbico, spravi denarnico, torbico zapre in da pregledniku listek. Ta ga prečrta z rdečim svinčnikom in ga ji vrne. Dama odpre torbico, vzame denarnico, torbico zapre. Odpre denar —

„Človek božji,“ zavpije sodnik, „tak nehajte že vendar, drugače še znorim!“

PISANE ZGODBICE

Znameniti dirigent Hans von Bülow je gostoval v neki operi, katere intendant je bil mojster v izravnavanju preprirov. Pri skušnjah so se člani orkestra čutili užaljene po oblastnem Bülowovem nastopu in naposled je eden izmed njih, ki ga je Bülow neprestano grajal, skočil pokonci in zavpil na dirigenta: „Saj tudi vi niste odkrili smodnika!“ Bülow je ogorčen odšel k intendantu in mu povedal, kaj se mu je zgodilo. Intendant je nekaj časa molčal, potlej pa je pokojno rekel: „Nu, ali ste nemara odkrili smodnik, gospod Bülow?“ Nakar se je Bülow spet vrnil k orkestru in nadaljeval skušnjo.

Charlie Chaplin je znan po svoji lenobi za pisanje. Nekega dne je njegov prijatelj v New Yorku po daljšem molku prejel od njega iz Los Angelesa tole pismo: „Dragi prijatelj, naredil se mi je izpuščaj na ustnicah. Obišči me kaj! Obširneje ti ne morem pisati, ker mi je zdravnik prepovedal vsako kramljanje.“

Neki ameriški list, ki si je pridobil sloves s svojim velikim obsegom, je nedavno tega pisal: „Če Sunday Dispatch dvakrat preganete in položite na leseno klop, vam služi namestu blazine. Če ga popolnoma razgrnete, se lahko z njim ogrnete. Zato ne odlašajte in se takoj naročite na Sunday Dispatch!“

Dva pariška kirurga sta imela dvoboj. „Huda reč,“ so potem pripovedovali Tristanu Bernardu, „hotela sta se na vsak način pobiti.“ „Ti vražji zdravniki,“ je odvrnil Bernard, „kaj jim mi drugi ljudje nič več ne zadoščamo?“

Neki kritik je v razgovoru z Dumasom grajal mesto v njegovem najnovejšem delu, kjer pisatelj govori o „bolestni praznini, ki se pojavi po trenutkih slabosti“. „Ne razumem,“ mu je rekel, „kako bi praznina mogla biti bolesta!“ — „Dragec moj,“ je hladno odvrnil Dumas, „kaj vas res še ni nikoli glava bolela?“

„Vidite, to se je tudi meni zgodilo! In da ne postanem čisto plemplem — imam namreč družino in osem otrok, ženska je pa stara samica in brez otrok — sem se razkačil in tako sem ji eno primazal!“

„Gospod doktor, pripeljali smo vam bolnika, ki ima tifus. Potlej pa, gospod doktor, ali bi lahko že kar obenem povedali, kdaj lahko pridemo po mrliča?“

Ce bi bil kak jurist napisal sveto pismo, bi bil začetek nekako tak:

„V začetku je bilo s strani Boga ustvarjeno nebo oziroma zemlja. Slednja je bila s svoje strani pusta in prazna in je prej bilo na isti tema.“

Vojaška. Kapetan je s prostovoljcem grofom N. zelo obziren. Pri neki priliki mu reče: „Vaši gumbi so danes zelo slabo osnaženi, gospod grof!“ Potlej k njegovemu sosedu: „Ti si prav tak prasec!“

Babica: „Gospod profesor, štoklja vam je pravkar prinesla napu.“ Profesor: „Dobro dajte štoklji dinar napitnine in postavite fan-ta za enkrat v kot!“

Pri nekem potujočem teatru je v poslednjem dejanju odpovedal zastor. Na odru je ravno ležal mrtvec. Ko mu je bilo čakanja že dovolj, je vstal: „Niti v grobu nima človek miru!“ ter spustil zastor do kraja.

Zobni zdravnik (zelo boječemu pacientu): „Zdaj pa stisnite zobe in odprite usta!“

Neki poročevalec je dobil pod nos, češ da predolgovezno piše. Naslednje poročilo je napisal takole: „Samomor. Baron Nemanič na snočnji reduti silno razburjen, zurnil čašo konjaka, vzel klobuk, površnik, avto, pištolo iz žepa in sebi življenje.“

Kuhinja in dom

Janeževi upognjenci

Potrebščine: 3 jajca, 15 dkg sladkorja, 1 zavojček Dr. Oetker-jevega vanilinovega sladkorja, 10 dkg moke, janež.

Priprava: Pomešaj jajca s sladkorjem, ki mu je bil dodan vanilinov sladkor, jako penasto, primešaj moko, napravi z žlico majhne kupčke na pločevino, zmaščeno z voskom, natresi na sredino kupčkov janeža in jih speci, a ne prevroče; še vroče jih snami s tankim nožem ter jih upogni čez kuhljin držaj. Ako so postali že pretrdi, potem jih potisni zopet v pečico, da postanejo mehki.

Kako si sama lahko skuhaš liker

Fini, kavni liker. Na 1 l vode deni 1 kg sladkorja (lahko v kockah ali sladkorno sipo). To kuhaj tako dolgo, da se nekoliko zgosti, in nato primešaj $\frac{1}{2}$ l kuhane črne kave. (Kavo skuhaj močno, brez cikorje -- iz $\frac{1}{4}$ kg kave.) Dobro premešaj in pusti, da se shladi. Ko je že hladna, prilij $\frac{1}{2}$ l čistega alkohola. (Alkohola lahko dodaš po okusu.)

Jajčni konjak. 40 dkg sladkorja, 7 rumenjakov, 4 zavitke vanilinovega sladkorja mešaj $\frac{3}{4}$ ure. Temu prilij $\frac{1}{2}$ l mleka (hladnega) in $\frac{1}{16}$ l konjaka.

Dateljnova torta. Mnogokrat se zgodi, da ostanejo gospodinji beljaki od jaje. Rumenjake mnogo laže in hitreje porabiš kakor beljake. Tu ti hočemo povedati dober in poceni recept za dateljnovo torto, za katero lahko uporabiš beljake. — Stolci iz 6 beljakov sneg in mu primešaj 15 dkg sladkorne sipe in še malo tolči. Temu potem primešaj 15 dkg zrezanih dateljnov, (koščiце izlušči) 15 dkg bele moke in 1 žlico ruma. To dobro zmešaj in speci v poljubnem modelu. Model namaži z mastjo in potresi z moko.

Vinska omaka. Napravi blede praženje in zalij z govejo juho ali vodo. Prideni dva kozarca rdečega vina in nekaj sladkorja po okusu in malo soli. Ko zavre, primešaj dve žlici krušnih drobtin, nekaj celega cimeta in limonove lupine. Pusti vreti nekaj minut in prinesi toplo na mizo. Ta omaka je posebno okusna z govejim mesom.

Kako poživim obledele barve. Blagu ali obleki, ki je s časom izgubila živo barvo, pomagaš na ta način, da ga namakaš pol ure v mešanici pol vode, pol kisa. Potem blago dobro izperiš in barve bodo spet oživele.

Tudi v današnji številki smo bili strašno v stiski s prostorom. Prosimo naše čitatelje še prav malo potrpljenja; vse pride na vrsto.

Gospodinje!

zahtevajte povsod **izrecno** našo

Kolinsko cikorijo!

KAZ OBETA KINO

Elitni Kino Matica

Tel. 21-24

ZVOČNI KINO V LJUBLJANI

ATLANTIK. Najgrandioznejši svetovni zvočni film v nemškem jeziku. Fritz Kortner, Franz Lederer.

Kino Ljubljanski Dvor

Tel. 27-30

PRINCESA KAVIJARA. Sijajna veseloigra. V gl. vlogi Anny Ondra. — DNEVNIK IZGUBLJENKE. Pre-tresljiva drama. V gl. vlogi Louise Brooks.

Higienična pralnica in svetlolikalnica

Fr. Šimenc

Ljubljana, Kolodvorska ulica 8

Kemično snaženje oblek

21

Priporočamo modni salon

Alojzij Lombard

za gospode in dame

Ljubljana, VII., Celovška c. 53

25

13 **Pariške skrivnosti**

Sentimentalno - senzacijski roman

znamenitega francoskega pisatelja

EVGENA SUEJA

opisuje življenje velemešta z vso bedo in sijajem. Knjiga ima 300 strani in velja samo **Din 15.**

Samo pismena naročila sprejema,

UPRAVA „ROMANA“, LJUBLJANA, BREG 10

„PLANINKA“ zdravilni čaj

iz najboljših zdravilnih zelišč, čisti in prenavlja kri in učinkuje izborno pri slabi prebavi želodeca, zaprtju telesa, napenjanju, nerednem delovanju črev, hemoroidih (zlati žili), poapnenju žil, izpuščajah in žolčnem kamnu. Preprečuje kislino in zbuja tek. Pravi „Planinka“ čaj je zaprt in plombiran in ima napis:

Lekarna Mr. Ph. L. Bahovec, Ljubljana

ter stane zavojček 20 Din

6

Blagovna znamka

„Svetla glava“

se je obnesla. — Med tisoči znamk, ki se priglašajo vsako leto, pač pa ni nobena postala znana kakor ta. Radi pozornosti, ki jo vzbuja slika, in radi globokega svojega pomena je postal znak nepozaben.

„Znamka Oetker“ jamči za najboljšo kvaliteto po najnižjih cenah in radi tega načela so

Dr. Oetker-jev pecilni prašek

Dr. Oetker-jev vanilinov prašek

Dr. Oetker-jev prašek za pudinge itd.

tako močno razširjeni.

Letno se proda mnogo milijonov zavojčkov, ki pomagajo „prosvitljenim“ gospodinjam postaviti v kratkem času na mizo tečne jedi. Marsikatera ura se je prihranila, mnoge nevolje radi slabega kipenja močnikov je izostalo.

Otroci se veselijo, če speče mati Oetkerjev šartelj, in v otroški sobi ni ničesar boljšega, nego je Oetker-jev puding s svežim ali vkuhanim sadjem ali s sadnim sokom.

Pri nakupu pozor na to, da se dobe pristni Dr. Oetker-jevi fabrikati, ker se često ponujajo manj vredni posnetki.

Dr. Oetker-jev vanilinov sladkor je najboljša začimba

za mlečne in močnate jedi,

pudinge in spenjeno smetano,

kakao in čaj,

šartlje, torte in pecivo,

jajčni konjak.

Zavojček odgovarja dvema ali trem strokom dobre vanilije.

Ako se pomeša $\frac{1}{2}$ zavojčka Dr. Oetker-jevega izbranega vanilिनovega sladkorja z 1 kg finega sladkorja in se dasta 1 do 2 jajčni žlici te mešanice v skodelico čaja, tedaj se dobi aromatična, okusna pijača.

Dr. Oetker-jevi recepti za kuhinjo in hišo

prihašajo izbiro izvrstnih predpisov za pripravo enostavnih, boljih, finih in najfinejših močnatih jedi, šartljev, peciva, tort itd.

Za vsako obitelj so največje važnosti, ker najdejo po njih sestavljena jedila radi svoje enostavne priprave, svojega odličnega okusa in svoje lahke prebavljivosti povsod in vedno polhvalo gospodinji — tudi onih, ki stavijo večje zahteve — in ker je, kakor je pokazala izkušnja, vsako ponesrečenje tudi pri začetnicah izključeno.

Oetker-jevo knjigo dobite zastoj pri Vašem trgovcu; ako ne, pišite naravnost na tovarno

DR. OETKER, MARIBOR.

18